

รายงานพิเศษ :ความเคลื่อนไหวเรื่องข้าวกัมพูชา ไตรมาส 1 (มกราคม - มีนาคม 2559)

โดย... สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงพนมเปญ

1.สถานการณ์ข้าวทั่วไป

การส่งออกข้าวในปี 2558 ที่ผ่านมา กัมพูชาส่งออกข้าวไปทั่วโลกจำนวน 538,396 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 39 เมื่อเทียบกับปริมาณ 387,000 ตัน ในปี 2557

สำหรับช่วงไตรมาสแรก (มกราคม- มีนาคม) ของปี 2559 กัมพูชาส่งออกข้าวไปทั่วโลกรวม 162,220 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.52 เมื่อเทียบกับปริมาณ 149,464 ตัน ในช่วงเดียวกันของปี 2558

สำหรับชนิดข้าวที่กัมพูชาส่งออกในช่วง 3 เดือนแรกประกอบด้วย ข้าวหอมในกลุ่ม Jasmine Rice (PML/PRD) จำนวน 45,913 ตัน ข้าวหอมชนิดอื่นๆ (Fragrant rice) เช่น Senkraob, Neangsauly, Neang Malis, Somaly, Jasmine organic rice จำนวนรวม 26,431 ตัน (ข้าวหอมทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 44.6 ของปริมาณส่งออกทั้งหมด) ข้าวขาว (long grain white rice) และข้าวขาวชนิดพิเศษ (Premium long grain) จำนวนรวม 78,109 ตัน (คิดเป็นร้อยละ 48.2 ของปริมาณส่งออกทั้งหมด) และข้าวเหนียว (long grain parboiled) จำนวน 11,767 ตัน (คิดเป็นร้อยละ 7.2 ของปริมาณส่งออกทั้งหมด)

สถิติการส่งออกข้าวสารของกัมพูชารายเดือนตั้งแต่ปี 2555 - 2559 (หน่วย:ตัน)

เดือน	2555	2556	2557	2558	2559
1. มกราคม	9,703	25,726	21,536	35,921	44,033
2. กุมภาพันธ์	14,417	24,089	27,037	37,676	51,912
3. มีนาคม	12,310	45,413	35,757	75,867	66,275
4. เมษายน	15,036	23,276	35,961	51,719	
5. พฤษภาคม	13,115	28,350	27,971	41,842	
6. มิถุนายน	13,426	29,105	29,666	40,800	
7. กรกฎาคม	20,527	31,411	26,060	28,492	
8. สิงหาคม	15,530	29,358	29,871	29,819	
9. กันยายน	15,169	29,395	35,511	26,969	
10. ตุลาคม	16,967	28,031	35,418	39,064	
11. พฤศจิกายน	25,189	37,855	31,137	48,748	
12. ธันวาคม	34,328	46,847	51,136	81,479	
รวมทั้งปี	205,717	378,856	387,061	538,396	162,220

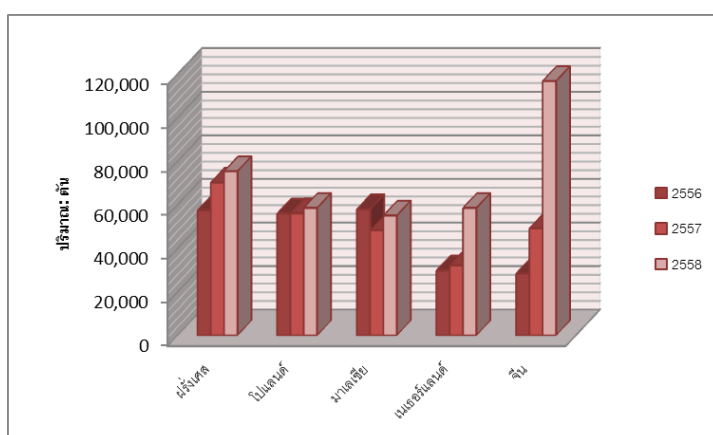
ในเดือนมีนาคม 2559 กัมพูชาส่งออกข้าว 66,275 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.7 เมื่อเทียบกับจำนวน 51,912 ตัน ในเดือนกุมภาพันธ์ 2559 แต่ลดลงร้อยละ 14.5 เมื่อเทียบกับจำนวน 75,867 ตัน ในเดือนมีนาคม 2558 สำหรับชนิดข้าวที่กัมพูชาส่งออกในเดือนมีนาคม 2559 ประกอบด้วย ข้าวหอมในกลุ่ม Jasmine Rice (PML/PRD) จำนวน 17,612 ตัน ข้าวหอมชนิดอื่นๆ (Fragrant rice) เช่น Senkraob, Neangsauly, Neang Malis, Somaly, Jasmine organic rice จำนวนรวม 8,533 ตัน ข้าวขาว (long grain white rice) และข้าวขาวชนิดพิเศษ (Premium long grain) จำนวนรวม 33,988 ตัน และข้าวเหนียว (long grain parboiled) จำนวน 6,142 ตัน

2. ตลาดส่งออกข้าวของกัมพูชา

กัมพูชาส่งออกข้าวไปกว่า 40 ประเทศทั่วโลก โดยส่วนใหญ่ส่งออกไปยังประเทศในภูมิภาคยุโรปและเอเชีย ในช่วงปี 2556-2557 ฝรั่งเศส และโปแลนด์ เป็นตลาดส่งออกหลัก แต่ตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา จีน ขยับขึ้นมากลายเป็นตลาดส่งออกข้าวสำคัญอันดับ 1 ของกัมพูชาด้วยยอดนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้นกว่า 3 เท่าจากปี 2556

ตลาดส่งออกข้าวสำคัญของกัมพูชา 5 อันดับแรก ในช่วงปี 2556-2558

ประเทศ/ปี	ฝรั่งเศส	โปแลนด์	มาเลเซีย	เนเธอร์แลนด์	จีน
2556	57,308	55,879	57,823	29,699	28,302
ปี/ประเทศ	ฝรั่งเศส	โปแลนด์	จีน	มาเลเซีย	เนเธอร์แลนด์
2557	70,077	55,938	48,980	48,120	32,024
ปี/ประเทศ	จีน	ฝรั่งเศส	โปแลนด์	เนเธอร์แลนด์	มาเลเซีย
2558	116,639	75,257	58,410	58,410	54,914

ในปี 2558 กัมพูชาส่งออกข้าวรวม 538,396 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 39.1 เมื่อเทียบกับจำนวน 387,061 ตัน ในปี 2557 โดยตลาดนำเข้าที่สำคัญ คือ ประเทศในภูมิภาคยุโรปและเอเชีย เช่น จีน 116,639 ตัน ฝรั่งเศส 75,257 ตัน โปแลนด์ 58,410 ตัน เนเธอร์แลนด์ 58,410 ตัน และ มาเลเซีย 54,914 ตัน เป็นต้น

ในช่วง 3 เดือนแรกของปีนี้ (มกราคม-มีนาคม 2559) กัมพูชาส่งออกข้าวไปยัง 47 ประเทศทั่วโลก โดยส่วนใหญ่ส่งไปยังประเทศในภูมิภาคยุโรปและเอเชีย เช่น จีนจำนวน 37,118 ตัน ฝรั่งเศสจำนวน 20,996 ตัน โปแลนด์ 18,212 ตัน เนเธอร์แลนด์ 8,307 ตัน มาเลเซีย 8,210 ตัน สหราชอาณาจักร 7,956 ตัน เป็นต้น

โดยในเดือนมีนาคม 2559 กัมพูชาส่งออกข้าวไปยังประเทศจีน จำนวน 16,682 ตัน ฝรั่งเศส 8,542 ตัน โปแลนด์ 7,428 ตัน เนเธอร์แลนด์ 3,671 ตัน สหราชอาณาจักร 3,370 ตัน สาธารณรัฐเชค 2,805 ตัน เบลเยียม 2,445 ตัน อังกฤษ 2,620 ตัน และมาเลเซีย 2,208 ตัน เป็นต้น

ตลาดส่งออกข้าวของกัมพูชาในช่วง 3 เดือนแรกของปี 2559 (หน่วย: ตัน)

ปี 2559	จีน	ฝรั่งเศส	โปแลนด์	เนเธอร์แลนด์	มาเลเซีย
1. มกราคม	6,999	6,386	5,538	2,503	2,736
2. กุมภาพันธ์	13,437	6,068	5,246	2,133	3,266
3. มีนาคม	16,682	8,542	7,428	3,671	2,208
รวม	37,118	20,996	18,212	8,307	8,210

3. ราคาข้าวกัมพูชา

ราคาข้าวของกัมพูชา ณ วันที่ 18 เมษายน 2559 เปรียบเทียบกับราคาข้าวของประเทศอื่นๆ ในตลาดโลก เช่น ไทย เวียดนาม อินเดีย ปากีสถาน และอเมริกา พบว่า ราคาข้าวของกัมพูชามีราคาสูงกว่าในทุกประเภทข้าว เช่น ข้าวหอมมะลิของกัมพูชามีราคาอยู่ที่ 775 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อดัน ในขณะที่ไทยราคา 770 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อดัน ข้าวขาว 5% ของกัมพูชามีราคาอยู่ที่ 455 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อดัน ในขณะที่เวียดนาม ราคา 370 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อดัน ไทย ราคา 380 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อดัน อินเดีย ราคา 375 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อดัน และอเมริการาคา 455 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อดัน

เปรียบเทียบราคาข้าวในตลาดโลก (ราคา ณ วันที่ 18 เมษายน 2559)

FOB Term US\$ / MT

ประเทศ/ชนิดข้าว	กัมพูชา	เวียดนาม	ไทย	อินเดีย	ปากีสถาน	อเมริกา
Jasmine Rice	775	...	770
Fragrant Rice	685
White Rice 100% B	400
White Rice 5%	455	370	380	375	350	...
White Rice 10%	450
White Rice 15%	445	360	375	...	325	...
White Rice 25%	435	345	367	330	315	...
Parboiled Rice	490	...	385	340	370	...

ราคาส่งออกข้าวกัมพูชาแยกตามพันธุ์ข้าว (ราคา ณ วันที่ 25 เมษายน 2559)

ราคา FOB ณ ท่าเรือพนมเปญหรือท่าเรือสีหนุวิลล์

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ/เมตริกตัน

พันธุ์ข้าว	ข้าวหอมมะลิ คัดพิเศษ (Rumduol)	ข้าวหอม มะลิ (Rumduol)	ข้าวหอม (Sen Kra Ob)	ข้าวขาว เมล็ดยาว	ข้าวหอม มะลิอแ กนิส
5%	775	760	685	455	1,390
10%	770	755	---	450	---
15%	---	---	---	435	---
A-1 เลิศ	---	---	---	---	---
A-1 เลิศ พิเศษ	---	---	---	---	---

4. วิเคราะห์สถานการณ์ข้าวกัมพูชา

4.1. ด้านตลาด

- ตลาดภูมิภาคยุโรป (EU) เป็นตลาดส่งออกหลักของกัมพูชา เป็นตลาดใหญ่แต่เป็นการแข่งขันสูง ประกอบกับความต้องการของตลาดอยู่ในภาวะอิ่มตัว จึงทำให้ปริมาณการส่งออกข้าวกัมพูชาไปยังตลาดนี้อยู่ในปริมาณที่คงตัว

- จีน เป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพและมีกำลังซื้อสูง และมีการนำเข้าข้าวจากกัมพูชาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ มีปัจจัยมาจากพื้นที่ดินในจีนส่วนใหญ่ไม่เหมาะสำหรับการปลูกข้าวจึงไม่สามารถผลิตข้าวได้เพียงพอต่อความต้องการของคนในประเทศ จึงต้องนำเข้าข้าวจากประเทศต่างๆ มากขึ้น ประกอบกับเมื่อปี 2558 ที่ผ่านมา คู่แข่งอย่างไทยประสบปัญหาเรื่องโควตา เนื่องจากตามปกติจีนจะปิดโควตานำเข้าข้าวตอนสิ้นปี คือช่วงเดือนธันวาคม 2557 แต่ล่าช้าเป็นเกือบสิ้นเดือนมกราคม 2558 ดังนั้นการนำเข้าข้าวหอมมะลิจากประเทศไทยจะเริ่มต้นอีกครั้งอย่างรวดเร็วที่สุดก็คือ ช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน เท่ากับข้าวไทยจะส่งเข้าไปขายในจีนได้จะต้องใช้วิธีรัฐต่อรัฐ หรือ G to G เท่านั้น ซึ่งรัฐบาลไทยกับรัฐบาลจีนมีสัญญากันอยู่ 1 ล้านตัน แต่เป็น G to G ข้าวขาว ไม่ใช่ข้าวหอมมะลิ ดังนั้น ผู้นำเข้าข้าวจีนจึงต้องหันไปนำเข้าข้าวหอมมะลิแบบ G to G จากกัมพูชาแทน ซึ่งยังเหลือปริมาณที่ต้องส่งมอบตามโควตาปี 2557 อีกประมาณ 200,000-300,000 ตัน ซึ่งส่งผลให้ยอดรวมการส่งออกข้าวของกัมพูชาในปี 2558 เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 39.09 เมื่อเทียบกับปี 2557

- อเมริกา เป็นตลาดที่มีศักยภาพและยังเติบโตได้อีกมาก ประกอบกับกัมพูชามีข้อได้เปรียบประเทศคู่แข่งตรงที่อเมริกาไม่เก็บภาษีนำเข้าข้าวจากกัมพูชา แต่อย่างไรก็ตามการเข้าตลาดอเมริกาก็ไม่ใช่เรื่องง่ายเนื่องจากข้าวไทยครองตลาดนี้มานานถึง 25 ปี และได้สร้างแบรนด์ที่แข็งแกร่งไว้แล้ว หากกัมพูชาต้องการได้ส่วนแบ่งในตลาดอเมริกาก็จำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทั้งด้านการสร้างแบรนด์ ราคา คุณภาพ และกลยุทธ์ทางการตลาดที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4.2. ด้านราคา

ตั้งแต่ปี 2553 รัฐบาลกัมพูชาตั้งเป้าจะส่งออกข้าวให้ได้ 1 ล้านตันต่อปีภายในปี 2558 แต่การส่งออกข้าวก็ยังไม่ถึงตามเป้าหมายที่คาดไว้ ถึงแม้ว่าในปี 2558 ที่ผ่านมา กัมพูชาสามารถผลิตข้าว (ข้าวเปลือก) ได้กว่า 9.2 ล้านตัน แต่เนื่องจากประสบปัญหาหลายประการ เช่น การขาดแคลนสถานที่หรือโรงเก็บสต็อกข้าว ผู้ประกอบการหรือผู้ส่งออกโรงสีขาดเงินทุนเพื่อซื้อข้าวเปลือกระหว่างฤดูเก็บเกี่ยว รวมทั้งค่าสาธารณูปโภคอย่างไฟฟ้าและค่าขนส่งที่สูงมาก ส่งผลทำให้ข้าวกัมพูชามีราคาสูง และไม่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งในด้านราคาได้

หลายปีมานี้รัฐบาลได้เซ็นสัญญาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากจีนกับคูเวตหลายร้อยเหรียญดอลลาร์สหรัฐ เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำ สร้างระบบชลประทาน ขยายพื้นที่นา จัดหาปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืชให้เกษตรกรชาวนาทั่วประเทศ ให้สามารถทำนาได้ปีละ 2-3 ครั้ง นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีนโยบายเชิญชวนให้นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาลงทุนสร้างโซลาร์ที่ทันสมัยและเครื่องอบแห้งข้าวไล่ความชื้นให้มากขึ้น โดยในปี 2557 มีนักลงทุนจากจีนและฝรั่งเศสทยอยเข้ามาลงทุนสร้างโรงสีขนาดใหญ่ที่ทันสมัยและได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้กระบวนการส่งออกข้าวของกัมพูชาครบวงจรและส่งออกเองได้มากขึ้น ลดการพึ่งพาการส่งออกผ่านบริษัทนายหน้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะทำให้ราคาต้นทุนการส่งออกลดลง

นอกจากนี้ ภาคเอกชนพยายามเสนอมาตรการต่างๆ ให้รัฐบาลพิจารณา เช่น มาตรการลดภาษี, เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ, ค่าธรรมเนียมไฟฟ้าที่ถูกลง หรือการลดค่าใช้จ่ายด้านการขนส่ง รวมทั้งการจำกัดการนำเข้าข้าวจากประเทศเพื่อนบ้านให้เหลือเพียง 1 แสนตัน เพื่อช่วยให้กัมพูชาสามารถบรรลุเป้าหมายการส่งออกและสามารถแข่งขันกับข้าวของประเทศอื่นได้